

Plenum

Torsdag 13.3.2025 kl. 16.00—17.10

2.2. Muntlig fråga om nedskärningar i undervisnings - och kulturministeriets förvaltningsområde (Hanna Kosonen cent)

Muntligt spörsmål MFT 38/2025 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Nästa frågeställare. — Ledamot Kosonen, varsågod.

Debatt

16.40 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Olemme täällä juuri kuulleet, että näistä hallituksen sosiaali- ja terveystalvveluihin kohdistuvista leikkauksista saamme tiedon ennen kunta- ja aluevaaleja. Tämähän on hieno asia. Mutta kuulimme tuossa juuri myös opetusministeri Adlercreutzilta sen, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan eli koulutukseen, kulttuuriin, liikuntaan ja nuoriin tulevat kohdistumaan ensi vuodelle vielä 75 miljoonan euron leikkaukset. Näistähän meillä ei ole mitään tietoa myöskään, että mihin ne tulevat kohdentumaan. Nämä asiathan koskevat mitä suurimmassa määrin kuntapäätöksiä ja kuntaspolitiikkaa. Olisi siis vähintään kohtuullista kuulla nämä leikkauskohteet, konkretia, ennen vaaleja.

Ennen eduskuntavaalejahan kokoomus kertoi, että ei leikata koulutuksesta, ja koko hallituskauden on kuultu sitä, että koulutus on erityissuojeluksessa, kulttuuri on tärkeää ja Suomi pitäisi saada liikkeelle, [Puhemies: Ja kysymys?] mutta silti on leikattu kulttuurista, koulutuksesta ja liikunnasta. [Puhemies koputtaa] Milloin kerrotte nämä opetus- ja kulttuuriministeriön leikkaukset?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.41 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perusopetukseen laitetaan 200 miljoonaa lisää. Minä ajattelen, että se on merkittävä teko tilanteessa, jossa kokonaissopeutus on yhdeksän miljardia. Tämä kannattaa painaa mieleen ja muistiin.

Mitä tulee hallituksen prosesseihin, niin meillä on puoliväliriihi silloin, kun se tulee vastaan. Silloin tehdään linjauksia. Hallitus etenee omien prosessiensa mukaan. Olen vastannut tähän kysymykseen tästä 75 miljoonasta muutaman kerran jo, äsken tässä muutama minuutti sitten, ja uskon, että hallituksen yhteinen pyrkimys on päästä ratkaisuun keväällä puoliväliriihen aikana, viimeistään syksyllä. [Eduskunnasta: Syksyllä! — Vaalit eivät ole syksyllä! — Puhemies koputtaa] Yhteinen näkemys on tietenkin myöskin se, että kun pohditaan sopeutuksia, niin otetaan tietenkin huomioon kokonaistilanne ja se, mitä sopeutuksia on aikaisemmin tehty. [Antti Kurvinen: Syksyllä?]

Punkt i protokollet PR 22/2025 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.43 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei saatu tietoa päivämäärästä eikä näistä säästökohteista, mutta toivottavasti ei jatketa opettajista säästämistä. Moni opettajakollega on ihmetellyt, miksi hallitus kohtelee niin kaltoin opettajia. [Vasemmalta: Kyllä!] Ensin säädettiin tämä palkkakuoppalaki, joka rajoittaa opettajien palkankorotuksia, sitten nämä 120 miljoonan euron leikkaukset ammatilliseen koulutukseen — tiedetään, että se tarkoittaa sadoille opettajille lopputiliä. Pelkästään Itä-Suomesta vähennetään 140 henkilötyövuotta. [Vasemmalta: Ohhoh!] Entäs tämä opettajien jatkokoulutus? Alueelliset koulutukset lopetetaan. Se iskee erityisesti varhaiskasvatuksen ammatilaisiin. Ja kirsikkana kakun päällä tämä aikuiskoulutustuen lakkauttaminen. Moni, moni luokanopettaja on kouluttautunut aikuiskoulutustuen avulla erityisopettajaksi, ja me tiedetään, että me tarvitaan jatkossa enemmän erityisopettajia, koska tämä oppimisen tuen uudistus on tulossa kouluihin. Kysyn ministeri Adlercreutzilta: miksi olette ottaneet opettajat tulilinjalle, ja mistä nämä tarvittavat erityisopettajat jatkossa saadaan? [Vasemmalta ja keskeltä: Hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.44 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osana tätä isoa kokonaisuutta koulutamme myöskin lisää erityisopettajia. Ja kyllä minä palaan siihen, että me tiedämme, että opettajana oleminen on haastavaa. Se on äärimmäisen tärkeä tehtävä, mutta se on vaikeata. Maailma on monimutkainen, opetustulokset ovat menneet alas, paineet opettajia kohtaan ovat suuret, ja siksi me teemme merkittäviä parannuksia tähän. Alakoulussa lisätään kolme viikkotuntia äidinkielen ja kirjallisuuden ja matematiikkaan. Uudistamme oppimisen tuen. Se on sadan miljoonan panostus. Tuomme myöskin työrauhaa luokkiin: [Juho Eerola: Kännykät leikataan!] kännykät poistuvat luokista, sikäli kuin eduskunta niin päättää, ensi syksystä lähtien, ja kouluille tulee mahdollisuus säätää järjestyssäännöissään, mitä tehdään kännyköiden suhteen välitunneilla. Kyllä itse ajattelen siitä palautteesta, joka minulle on tullut, että opettajat pitävät tätä tärkeänä ja merkittävänä uudistuksena, joka oleellisesti helpottaa heidän tilannettaan. Osana oppimisen tukea määritellään myöskin nyt ensimmäistä kertaa, montako tiettyä tukea tarvitsevaa oppilasta voi olla opettajaa kohden. [Puhemies koputtaa] Nämä ovat kaikki isoja askelia eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.45 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään vietetään varhaiskasvatuksen päivää, ja aivan syystä. Meidän laadukas suomalainen varhaiskasvatus ja sen tekijät ansaitsevat tämän merkkipäivän.

Varhaiskasvatus on lapsen kasvun ja oppimisen — koko oppimispolun — kannalta, todella merkittävä pohja koko sille koulupolulle, joka on edessä. Nyt kaipaisin hallitukselta visiota meidän varhaiskasvatukseen. Miten me turvataan kiireetön arki siellä, miten turva-

Punkt i protokollet PR 22/2025 rd

taan meidän henkilöstön pysyvyys, heidän hyvä palkkauksensa ja se, että me saadaan uutta henkilöstöä alalle kiinnostumaan?

Varhaiskasvatuksen lisäksi syrjäytymistä ehkäistään tukemalla lapsia ja nuoria läpi koulutuspolun. Tässä on aiemmissa kysymyksissä nostettu jo isot leikkaukset ammatilliseen koulutukseen. Jos tämä 75 miljoonan leikkaus opetus- ja kulttuuriministeriöön toteutuu, siellä ovat vaihtoehtoina nuorisotyö — joka ehkäisisi syrjäytymistä, ja on hyvin pienet budjetit —, liikunnan edistäminen ja kulttuuri, jossa me ollaan jo nähty, miten tuhoisia näissä pienissä budjeteissa nämä leikkaukset ovat. [Puhemies koputtaa] Voiko hallitus vahvistaa, että lapsilta ja nuorilta ei enää leikata?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.47 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kun pohdimme sitä 75 miljoonan kohdennusta, niin löytyy huomattavasti muitakin menoeriä kuin nuo, mitkä mainitsitte. Kyllä hallituksessa on yhteinen näkemys siitä, että nimenomaan perustasoa pitää vahvistaa, varhaiskasvatusta ja peruskoulua pitää vahvistaa.

On äärimmäisen tärkeää, että lisätään osallistumisastetta varhaiskasvatukseen. Se on tärkeitä myöskin kotoutumisen takia. Siksi hallitus haluaa sitä edistää. Panostamme opettajankoulutukseen ja erityisopettajien koulutukseen. Mainitsin jo aikaisemmin, että tuodaan työrauha peruskouluun. Teemme myöskin laajaa tulevaisuustyötä: pohdimme koulutuksen demografisia haasteita, ja käymme tarkkaan läpi syyt oppimistulosten laskuun. Siitä pohjalta toivon, että saamme myöskin uusia esityksiä eduskuntaan hallituskauden loppua kohti ja tehdään mittava tulevaisuustyö.

Kyllä tässä nähdään hyvinkin, [Puhemies koputtaa] että koulupolku alkaa sieltä varhaiskasvatuksen alkupäästä ja loppuu joissain tapauksissa 30 vuotta myöhemmin, ja koko tätä polkua haluamme vahvistaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

16.48 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomessa on todellakin maailman parhaimmat opettajat, ja suomalaiset voivat luottaa, että lasten kasvatusta ja koululaisten oppiminen on vankkojen ammattilaisten käsissä.

Jokaiselle nuorelle kuuluu oikeus niin laadukkaaseen perusopetukseen kuin toisen asteen koulutukseen lähellä kotia. Koulutuspolun yllä leijuu kuitenkin synkkiä pilviä hallituksen toimesta. Olette jo päättäneet poistaa pienten lukioden lisän, ja heikensitte näin monen lähilukion rahoitusta. Unohditteko tässä lukioden kohtalonyhteyden peruskouluun? Aineenopettajien viikkotunnit täyttyvät nimittäin usein sekä lukion että yläkoulun opetuksesta. Siksi kysynkin teiltä, arvoisa opetusministeri: lupaatteko suomalaisille nuorille ja heidän perheilleen, että lähilukioon ja -yläkouluun pääsee jatkossakin, ja miten turvaatte pätevien opettajien saatavuuden myös pienemmissä kunnissa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.49 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Muutamme lukioden rahoitusperustetta niin, että syrjäisyys itse asiassa saa

Punkt i protokollet PR 22/2025 rd

tärkeämmän painoarvon, mikä tarkoittaa, että sikäli kuin lukio on pitkän matkan päässä, jos on syrjäistä seutua, niin tilanne on varsin hyvä. Se ei tietenkään tarkoita, että me voimme täältä kovin tarkasti ohjata kuntien päätöksiä, mitä tulee yläkouluun tai lukioon, vaan se on kunnallista päätöksentekoa. [Antti Kurvinen: Raha ratkaisee!] Siksi tietenkin näitä asioita kannattaa jokaisen miettiä, kun menee äänestämään nyt keväällä. [Välihuutoja]

Kun puhutaan vetovoimasta, niin kyllä peruskouluopettajan näkökulmasta tilanne on loppukaudesta oleellisesti parempi, kun ollaan saatu täysimittaisena voimaan se 200 miljoonan parannus. Se näkyy resursseina. Meille tulee suoraan kohdennettua rahaa myöskin oppimisen tukeen, ja tulee se opettajakohtainen mitoitus, minkä aikaisemmin mainitsin ja mikä on merkittävä askel eteenpäin, ja niin edelleen. [Puhemies koputtaa] Kyllä minä toivon, että tästä selvästi välittyy se viesti, että hallitus välittää opettajista ja hallitus välittää koulutuksesta ja haluamme sitä kehittää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

16.50 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tapasin aamulla nuorisotyön ohjaajia, jotka olivat eri puolilta Suomea. He muistuttivat siitä, kuinka nuorisotyö voi olla ratkaisevaa sille, että nuori pysyy kiihtyvän yhteiskunnan kelkassa tai löytää elämänsä edes yhden turvallisen aikuisen. Nuorten palvelut eivät rajoitu nuorisotyöhön, vaan nuoret käyvät koulussa, lääkäriissä ja työpajoissa ja käyttävät työllisyyspalveluita. Yhteistyö tutun ja luotetun nuorisotyöntekijän kanssa voi olla avain ratkaisuun, kun ollaan tekemisissä esimerkiksi mielenterveyden haasteiden tai lastensuojelukysymysten kanssa. Nuorisotyöntekijöiden huolena kuitenkin oli, että yhteistyö sote-palveluiden kanssa on sote-uudistuksen myötä hankaloitunut.

Arvoisa puhemies! Kysyn kuntaministeri Ikoselta: miten hallitus edistää tiedonkulkua ja yhteistyötä kuntien ja hyvinvointialueiden välillä siten, ettei nuorten hyvinvoinnista, siitä kaikesta tärkeimmästä, tingitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.51 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tärkeästä kysymyksestä. — Jos me ajattelemme ihmisiä tai erityisesti vielä nuoria, niin ei nuoren elämä jakaannu hallinnonaloittain, että jotenkin oltaisiin vain jonkun hallinnonalan asiakkaita. Kyllä se ihmisen elämä on kokonaisuus. Jos me ajattelemme nuoria, on tärkeätä, niin kuin äsken puhuttiin hyvin tästä varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta, että niissä luodaan pohja, ja että meillä kunnissa jokaisella nuorella on mahdollisuus harrastaa — kunnat vastaavat tästä harrastustoiminnasta — ja että siellä on nuorisotyötä tukemassa nuoria. Toisaalta, jos me katsomme hyvinvointialueitten puolta, niin siellä ovat ihan varhaislapsuudesta alkaen neuvolat, siellä on kouluterveydenhuolto, koulupsykologit, kuraattorit, koko tämä oppilashuollon ammattikunta, ja sitten lastensuojelu — me toimimme eri tavoin, tuetaan näillä eri välineillä, tullaan aikaisessa vaiheessa ja annetaan nuorille hyvät eväät, ja sitten jos tulee haasteita, toimitaan yhdessä ja haetaan niitä ratkaisuja yhdessä. Se on vastuu näissä. Me ohjaamme myöskin valtion puolelta hyvinvointialueita tähän, mutta kyllä kannustan jokaista kuntaa ja jokaista hyvinvointialuetta myöskin erittäin vahvasti hakemaan näitä ratkaisuja yhdessä ja tekemään tätä suunnittelutyötä

Punkt i protokollet PR 22/2025 rd

myöskin yhdessä. [Puhemies koputtaa] Seuraavia strategioita kun tehdään, niin toivottavasti nämä asiat ratkaistaan niissä yhdessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

16.53 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaiset luottavat viranomaisiin, kuten poliisiin, ja suomalaiset luottavat myös opettajiin. Meillä on maailman korkeimmin koulutetut opettajat, niin perusopetuksessa kuin toisellakin asteella, ja tämä koulutus, mitä opettajat saavat, on todella laadukasta.

Opettajat tarvitsevat työnsä tueksi kuitenkin vahvemman tuen myöskin opetettavien lasten ja nuorten vanhemmilta, jotta pystyvät hoitamaan työtänsä hyvin. Opettajat tarvitsevat tämän tuen myös meiltä päättäjiltä, ja nyt, arvoisa pääministeri, teidän hallituskumppaninne ihan siinä vieressä ovat antaneet ymmärtää, että suomalaiset opettajat eivät ole tehtäviensä tasalla [Antti Kurvinen: Ohhoh!] vaan että he sekoilevat koulussa ja tekevät sopimattomia asioita. Suomalaiset opettajat eivät ansaitse tällaista kohtelua hallituksen taholta. Voisitteko, arvoisa pääministeri, kertoa, mitä mieltä hallitus on? Luotatteko suomalaisten opettajien ammattitaitoon ja osaamiseen samalla tavalla kuin suomalaiset laajasti ottaen? [Antti Kurvinen: Tuleeko perussuomalainen vastaus?]

16.54 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkään tämä ei ole puolueiden kyselytunti, mutta vastaan nyt, mitä hallitus on mieltä, ja kaikki hallituspuolueet allekirjoittavat tämän. En edes tunnista tuota, miten te tuonkin kääntelitte, mutta se ei ole uutta. [Välihuutoja]

Hallitus arvostaa suomalaisia opettajia yli kaiken. [Antti Kurvinen: Arvostavatko perust?] Kahden opettajan poikana olen koko elämäni arvostanut ja nähnyt vierestä, miten suomalaiset opettajat tekevät työtä, ja seuraan sitä tänä päivänäkin suhteellisen läheltä. Suomalaiset opettajat ovat tämän maan selkäranka. Me arvostamme sitä työtä. Siksi me resursoimme suomalaisten opettajien työtä kaiken säästämisen keskellä. Me annamme lisää resursseja kouluun, opettajille työvälineitä, joita he ovat toivoneet, muun muassa oppimisen tuen uudistuksen myötä, lisää vuosiviikkotunteja lukemiseen, kirjoittamiseen ja perustaitoihin, työrauhaa kouluihin kännykkäkiellon myötä. Opettajat ovat näitä pyytäneet ja he ovat näitä toivoneet, ja me haluamme todellakin osoittaa tällä kunnioitusta maailman parhaille opettajille. Pidetään huolta siitä, että he saavat tehdä työtänsä parhaissa mahdollisissa olosuhteissa, ja pidetään huolta siitä, että he voivat kehittyä ammatissaan, jotta meillä on jatkossakin maailman paras koulu. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Frågan slutbehandlad.